

Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

Μάιος 2017

Οι Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας στοχεύουν στην αποτύπωση των αντιλήψεων των επιχειρηματιών και καταναλωτών για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση και των προσδοκιών τους για διάφορα οικονομικά μεγέθη. Τα στοιχεία συλλέγονται μηνιαία, βάσει εναρμονισμένων ερωτηματολογίων σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και καλύπτουν τους τομείς των υπηρεσιών, του λιανικού εμπορίου, των κατασκευών, της μεταποίησης καθώς και καταναλωτές. Η χρησιμότητα αυτών των στοιχείων έγκειται στις προπορευόμενες πληροφορίες που περιέχουν για την εξέλιξη διαφόρων μακροοικονομικών μεγεθών. Τα στοιχεία παρουσιάζουν τη διαφορά του ποσοστού των ερωτηθέντων που απάντησαν θετικά από το ποσοστό αυτών που εκφράστηκαν αρνητικά. Οι έρευνες περιέχουν ερωτήσεις που αφορούν την τρέχουσα οικονομική κατάσταση των επιχειρήσεων και νοικοκυριών (Τρέχουσα Κατάσταση) και τις προσδοκίες τους για το προσεχές μέλλον (Προσδοκίες). Για κάθε τομέα υπολογίζεται ένας δείκτης που αντανακλά τη γενική αντίληψη στον συγκεκριμένο τομέα (Τρέχουσα Κατάσταση και Προσδοκίες). Για παρουσίαση της ευρύτερης οικονομικής κατάστασης στην Κύπρο δημοσιεύεται ο Δείκτης Οικονομικής Συγκυρίας (ΔΟΣ-ΚΟΕ) ο οποίος αποτελείται από σταθμισμένες απαντήσεις που αφορούν την τρέχουσα κατάσταση και τις προσδοκίες από όλους τους τομείς. Η στάθμιση του δείκτη λαμβάνει υπόψη τη συνεισφορά του κάθε τομέα στο ΑΕΠ της Κύπρου. Οι έρευνες διενεργούνται ανάμεσα σε ανώτερα στελέχη εταιρειών σε δείγμα το οποίο δίνει μεγαλύτερη βαρύτητα σε μεγαλύτερες επιχειρηματικές μονάδες. Η έρευνα καταναλωτών γίνεται με τη χρήση τυχαίου δείγματος. Οι έρευνες διεξάγονται μεταξύ της πρώτης και της τρίτης εβδομάδας του κάθε μήνα.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Τον Μάιο 2017 το οικονομικό κλίμα παρουσίασε βελτίωση με τον Δείκτη Οικονομικής Συγκυρίας (ΔΟΣ) να αυξάνεται κατά 2,3 μονάδες σε σύγκριση με τον Απρίλιο 2017. Η αύξηση οφείλεται στην καλύτερηση του επιχειρηματικού κλίματος στις υπηρεσίες και, σε μικρότερο βαθμό, στο λιανικό εμπόριο, καθώς και στην ενίσχυση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης.

Η άνοδος του κλίματος στις υπηρεσίες προέρχεται από θετικότερες αξιολογήσεις για την οικονομική κατάσταση και τη ζήτηση της επιχείρησης το τελευταίο τρίμηνο, όπως επίσης και από ευνοϊκότερες εκτιμήσεις για τη ζήτηση το επόμενο τρίμηνο. Η άνοδος του κλίματος στο λιανικό εμπόριο ήταν οριακή, αφού η βελτίωση των αξιολογήσεων της τρέχουσας κατάστασης σχεδόν αντισταθμίστηκε από τη χειροτέρευση των προσδοκιών για τις μελλοντικές πωλήσεις.

Η επιδείνωση του κλίματος στις κατασκευές και στη μεταποίηση ήταν αποτέλεσμα της προς τα κάτω αναθεώρησης των εκτιμήσεων για την απασχόληση και την παραγωγή αντίστοιχα.

Η καλύτερηση του καταναλωτικού κλίματος συνδέεται με πιο αισιόδοξες εκτιμήσεις για την οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών και τη μείωση της ανεργίας στην Κύπρο τους επόμενους 12 μήνες, καθώς και με λιγότερο αρνητική στάση των καταναλωτών προς την αποταμίευση.

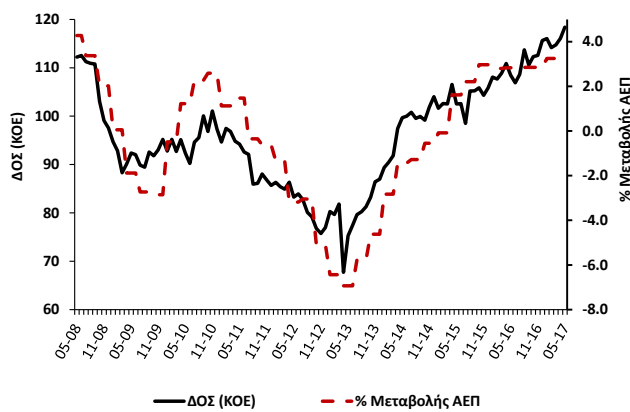

Η καταγραφή του οικονομικού κλίματος στην Κύπρο διεξάγεται μέσω της συμμετοχής του Κέντρου Οικονομικών Ερευνών του Πανεπιστημίου Κύπρου (ΚΟΕ), σε συνεργασία με την εταιρεία RAI Consultants Ltd, στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα Joint Harmonised European Union Programme of Business and Consumer Surveys. Το έργο συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Υπουργείο Οικονομικών.

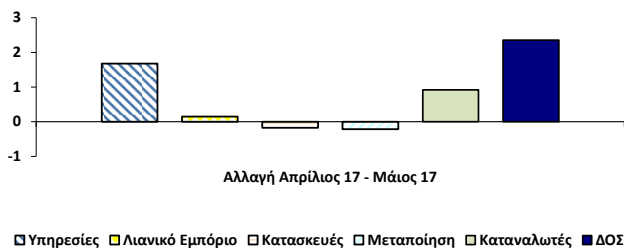
Τον Μάιο 2017 ο Δείκτης Οικονομικής Συγκυρίας (ΔΟΣ) για την Κύπρο αυξήθηκε κατά 2,3 μονάδες σε σύγκριση με τον Απρίλιο 2017.¹ Ο ΔΟΣ τον τελευταίο χρόνο κινείται σε ιστορικά ψηλά επίπεδα φανερώνοντας την αποκατάσταση της οικονομικής εμπιστοσύνης στην Κύπρο, κυρίως ως αποτέλεσμα του βελτιωμένου επιχειρηματικού κλίματος στις υπηρεσίες, το λιανικό εμπόριο και τη μεταποίηση. Οι ψηλές τιμές που καταγράφει ο ΔΟΣ τους τελευταίους μήνες προμηθύνουν συνέχιση της δυναμικής της ανάπτυξης τα επόμενα τρίμηνα.²

Διάγραμμα 1: Δείκτης Οικονομικής Συγκυρίας (ΚΟΕ) και ρυθμός μεταβολής ΑΕΠ

Η αύξηση του ΔΟΣ τον Μάιο οφείλεται σε ενίσχυση του επιχειρηματικού κλίματος στις υπηρεσίες και, σε μικρότερο βαθμό, στο λιανικό εμπόριο, καθώς και στην ενδυνάμωση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης (Διάγραμμα 2).

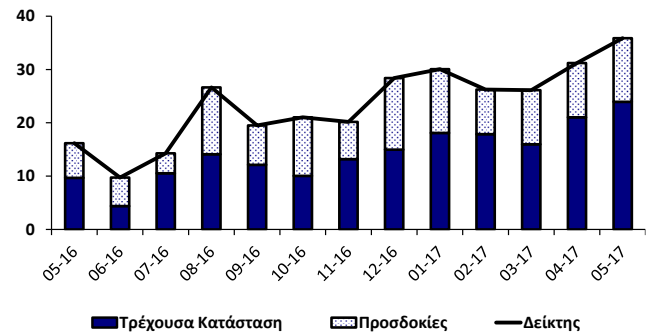
Διάγραμμα 2: Αλλαγή ΔΟΣ και οι συνιστώσες της

Στον τομέα των **υπηρεσιών** το επιχειρηματικό κλίμα βελτιώθηκε λόγω καλύτερευσης της τρέχουσας κατάστασης και των προσδοκιών (Διάγραμμα 3, Πίνακας 1). Συγκριτικά με τον περασμένο μήνα, οι αξιολογήσεις των επιχειρήσεων για την οικονομική τους κατάσταση και τη ζήτησή τους το τελευταίο τρίμηνο ήταν θετικότερες και

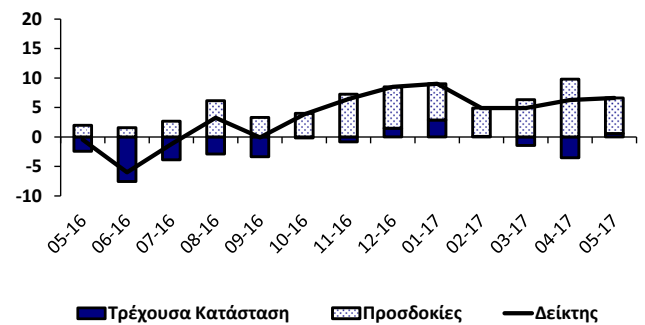
παράλληλα οι προσδοκίες για τον κύκλο εργασιών το επόμενο τρίμηνο κατέγραψαν βελτίωση. Τον Μάιο, οι απαντήσεις των επιχειρήσεων για την απασχόλησή τους το τελευταίο τρίμηνο, καθώς και οι εκτιμήσεις τους για τον αριθμό των εργαζομένων το επόμενο τρίμηνο ήταν λιγότερο αισιόδοξες. Οι προσδοκίες για τις τιμές πώλησης αναθεωρήθηκαν προς τα πάνω.

Διάγραμμα 3: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος – Υπηρεσίες (συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκιών)

Στο **λιανικό εμπόριο** το επιχειρηματικό κλίμα βελτιώθηκε οριακά λόγω καλύτερευσης της τρέχουσας κατάστασης (Διάγραμμα 4, Πίνακας 1). Τον Μάιο, σημειώθηκε βελτίωση στις αξιολογήσεις των επιχειρήσεων για τις πωλήσεις των τελευταίων τριών μηνών. Παράλληλα, καταγράφηκαν τάσεις μείωσης στα τρέχοντα αποθέματα, κάτι που συμβάλλει θετικά στο κλίμα. Οι προσδοκίες των επιχειρήσεων για τις πωλήσεις τους επόμενους τρεις μήνες αναθεωρήθηκαν προς τα κάτω, παραμένοντας όμως σε αρκετά θετικά επίπεδα. Οι εκτιμήσεις για τις παραγγελίες σε προμηθευτές δεν σημείωσαν ουσιαστικές μεταβολές τους τελευταίους τρεις μήνες. Οι εκτιμήσεις για την απασχόληση του επόμενου τριμήνου παρέμειναν αμετάβλητες στα επίπεδα του Απριλίου, ενώ οι προσδοκίες για τις τιμές πώλησης τους επόμενους τρεις μήνες αναθεωρήθηκαν προς τα πάνω για δεύτερο συνεχόμενο μήνα.

Διάγραμμα 4: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος – Λιανικό Εμπόριο (συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκιών)

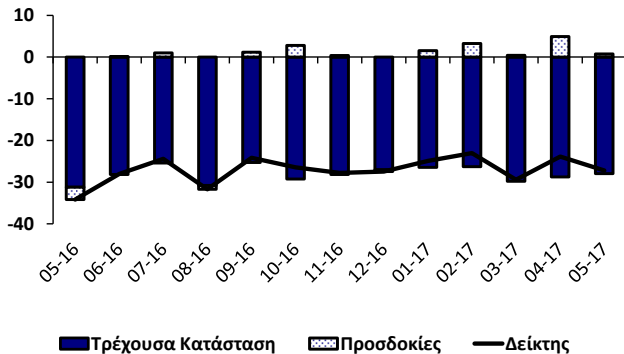
Στον τομέα των **κατασκευών** το επιχειρηματικό κλίμα χειροτέρευσε λόγω επιδείνωσης των προσδοκιών (Διάγραμμα 5, Πίνακας 1). Σε σχέση με τον Απρίλιο, οι αξιολογήσεις των επιχειρήσεων για τη δραστηριότητά

¹ Από το Φεβρουάριο 2017 τα στοιχεία για το ΔΟΣ (ΚΟΕ) έχουν αναθεωρηθεί λόγω αναπροσαρμογής του μακροχρόνιου μέσου όρου που χρησιμοποιείται για την κατασκευή του Δείκτη.

² Ο ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ (σταθερές τιμές 2005) υπολογίζεται σε σύγκριση με το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου χρόνου (πηγή: "Α.Ε.Π. ΣΕ ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΤΙΜΕΣ, 1ο ΤΡΙΜΗΝΟ 2017 (Προκαταρκτική Εκτίμηση)", Στατιστική Υπηρεσία 16/05/17).

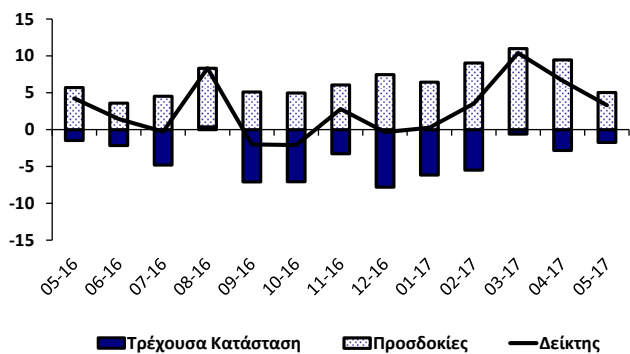
τους το τελευταίο τρίμηνο καταγράφηκαν θετικότερες και οι απαντήσεις τους για τα υπό εξέλιξη έργα (current overall order books) ήταν λιγότερο δυσμενείς. Τον Μάιο, οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την απασχόληση το επόμενο τρίμηνο καταγράφηκαν λιγότερο αισιόδοξες. Από τον Φεβρουάριο, οι προσδοκίες για τις τιμές πώλησης βρίσκονται σε οριακά θετικά επίπεδα, χωρίς σημαντικές μεταβολές.

Διάγραμμα 5: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος – Κατασκευές (συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκιών)

Στη **μεταποίηση** το επιχειρηματικό κλίμα κατέγραψε επιδείνωση λόγω χειροτέρευσης των προσδοκιών (Διάγραμμα 6, Πίνακας 1). Τον Μάιο, οι απαντήσεις των επιχειρήσεων για την παραγωγή τους τελευταίους τρεις μήνες, καθώς και οι αξιολογήσεις τους για τις τρέχουσες συνολικές παραγγελίες σημείωσαν βελτίωση. Αντίθετα, οι αξιολογήσεις για τις τρέχουσες παραγγελίες για εξαγωγές ήταν αρνητικότερες συγκριτικά με τον Απρίλιο. Από τον Φεβρουάριο, οι αξιολογήσεις των επιχειρήσεων για το επίπεδο των αποθεμάτων δεν καταγράφουν ουσιαστικές αλλαγές, με το στοκ των τελικών προϊόντων να χαρακτηρίζεται μειωμένο, κάτι που συμβάλλει θετικά στο δείκτη. Συγκριτικά με τον Απρίλιο, οι προσδοκίες για την παραγωγή, την απασχόληση και τις τιμές πώλησης αναθεωρήθηκαν προς τα κάτω.

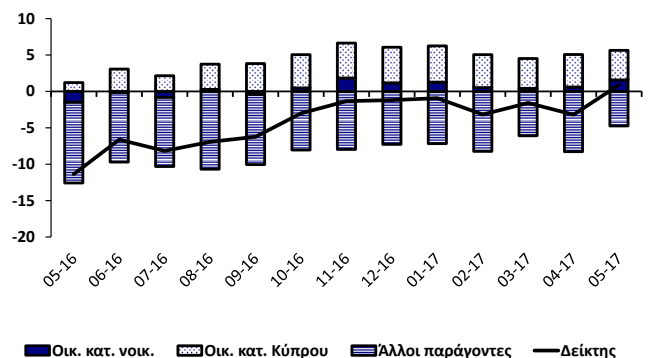
Διάγραμμα 6: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος – Μεταποίηση (συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκιών)

Το κλίμα ανάμεσα στους **καταναλωτές** τον Μάιο κατέγραψε βελτίωση συγκριτικά με τον Απρίλιο. Οι απαντήσεις των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών τους και της Κύπρου

γενικότερα, κατά τους τελευταίους 12 μήνες, σημείωσαν βελτίωση συγκριτικά με τον Απρίλιο. Θετικότερες καταγράφηκαν και οι προσδοκίες των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών τους κατά τους επόμενους 12 μήνες. Τον Μάιο, οι εκτιμήσεις των καταναλωτών για τις οικονομικές συνθήκες στη χώρα τους επόμενους 12 μήνες αναθεωρήθηκαν ελαφρώς προς τα κάτω, παραμένοντας όμως σε θετικά επίπεδα. Τον Μάιο, οι καταναλωτές εμφανίζονται πιο αισιόδοξοι για τις συνθήκες στην αγορά εργασίας κατά τους επόμενους 12 μήνες, αναμένοντας περαιτέρω μείωση στον αριθμό των ανέργων (Διάγραμμα 7, Πίνακας 1).

Διάγραμμα 7: Δείκτης Προσδοκιών – Καταναλωτές (συνεισφορά οικονομικής κατάστασης και άλλων παραγόντων)

Τον Μάιο, οι αντιλήψεις των καταναλωτών για τις τιμές τους τελευταίους 12 μήνες, καθώς και οι προσδοκίες τους για τις τιμές τους επόμενους 12 μήνες, αναθεωρήθηκαν προς τα πάνω, αν και η τάση για σταθερές/μειωμένες τιμές συνεχίζει να επικρατεί. Οι αξιολογήσεις των καταναλωτών για την καταλληλότητα της τρέχουσας περιόδου για μεγάλες αγορές σημείωσαν βελτίωση συγκριτικά με τον Απρίλιο, αν και η βελτίωση στις προθέσεις τους για δαπάνες σε μεγάλες αγορές τους επόμενους 12 μήνες δεν ήταν αντίστοιχης έντασης. Τον Μάιο οι αξιολογήσεις για την καταλληλότητα της τρέχουσας περιόδου για αποταμίευση καλυτέρευαν οριακά και παράλληλα η στάση των καταναλωτών προς την αποταμίευση ήταν λιγότερο αρνητική συγκριτικά με τον περασμένο μήνα.

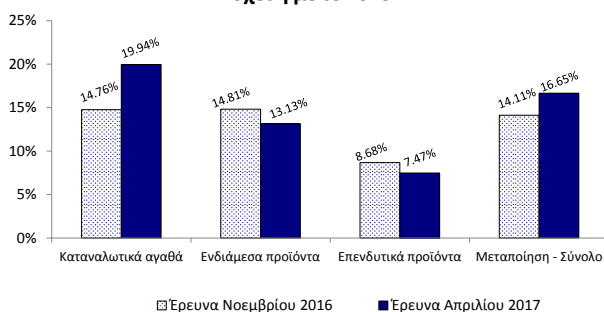
Συμπερασματικά, ο ΔΟΣ για την Κύπρο τον Μάιο 2017 αυξήθηκε κατά 2,3 μονάδες σε σχέση με τον Απρίλιο 2017. Η αύξηση οφείλεται στην καλύτερευση του επιχειρηματικού κλίματος στις υπηρεσίες και, σε μικρότερο βαθμό, στο λιανικό εμπόριο, καθώς και στην ενίσχυση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης. Το επιχειρηματικό κλίμα στις κατασκευές και στη μεταποίηση σημείωσε επιδείνωση ως αποτέλεσμα της προς τα κάτω αναθεώρησης των εκτιμήσεων των επιχειρήσεων για την απασχόληση και την παραγωγή αντίστοιχα.

Έρευνες Επενδύσεων

Οι Έρευνες Επενδύσεων διεξάγονται μεταξύ επιχειρήσεων στον τομέα της μεταποίησης και στοχεύουν στη συλλογή πληροφοριών για τα επενδυτικά τους σχέδια. Τα στοιχεία συλλέγονται δύο φορές το χρόνο, Απρίλιο και Νοέμβριο, βάσει εναρμονισμένων ερωτηματολογίων στις διάφορες χώρες της ΕΕ. Οι έρευνες στην Κύπρο διενεργούνται τηλεφωνικώς ανάμεσα σε ανώτερα στελέχη εταιρειών σε δείγμα 300 επιχειρήσεων, το οποίο δίνει βαρύτητα σε μεγαλύτερες επιχειρηματικές μονάδες. Στις έρευνες Απριλίου και Νοεμβρίου χρησιμοποιούνται διαφορετικά ερωτηματολόγια. Τον Απρίλιο οι επιχειρήσεις δηλώνουν τυχόν μεταβολές στις επενδύσεις τους την προηγούμενη χρονιά σε σχέση με πριν δυο χρόνια, και την τρέχουσα χρονιά σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά. Η έρευνα του Νοεμβρίου περιλαμβάνει πιο λεπτομερές ερωτηματολόγιο, για τους παράγοντες που επηρεάζουν τις επενδύσεις και το σκοπό που διεξάγονται οι επενδύσεις. Τα αποτελέσματα κατηγοριοποιούνται κατά διάφορους υποτομείς της μεταποίησης όπως τρόφιμα/ποτά, καταναλωτικά προϊόντα και ενδιάμεσα προϊόντα.

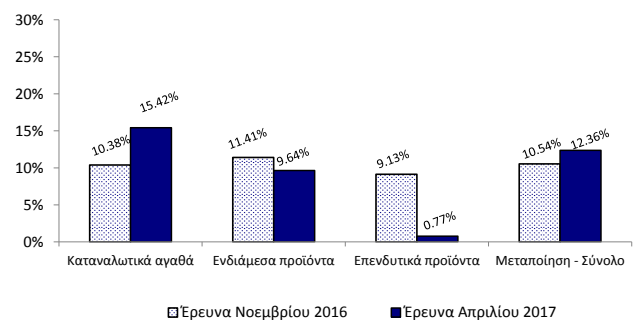
Η Έρευνα Επενδύσεων³ Απριλίου 2017 κατέγραψε μικρές διαφορές σε σχέση με την Έρευνα Νοεμβρίου 2016 στις εκτιμήσεις για τη μεταβολή των επενδύσεων το 2016 συγκριτικά με το 2015. Τον Νοέμβριο 2016, οι επιχειρήσεις εκτίμησαν ότι οι επενδύσεις τους το 2016 θα αυξάνονταν κατά 14,1% σε σχέση με το 2015. Μεγαλύτερη αύξηση εκτιμούσαν ότι θα είχαν οι επιχειρήσεις παραγωγής ενδιάμεσων προϊόντων και καταναλωτικών αγαθών (14,8%), ενώ μικρότερη αύξηση ανέμεναν οι επιχειρήσεις παραγωγής επενδυτικών προϊόντων (8,6%). Στην Έρευνα Απριλίου 2017 η μεταβολή στις συνολικές επενδύσεις στη μεταποίηση καταγράφεται αυξημένη, στο 16,7%, συγκριτικά με την Έρευνα Νοεμβρίου 2016, ως αποτέλεσμα της προς τα πάνω αναθεώρησης των απαντήσεων των επιχειρήσεων παραγωγής καταναλωτικών αγαθών (σε 19,9%). Τα ποσοστά μεταβολής των επενδύσεων στους κλάδους παραγωγής ενδιάμεσων και επενδυτικών προϊόντων αναθεωρήθηκαν ελαφρώς προς τα κάτω, διατηρώντας όμως το θετικό πρόσημο όπως αναμενόταν στην Έρευνα του Νοεμβρίου 2016 (Διάγραμμα 8).

Διάγραμμα 8: Ποσοστιαία μεταβολή των επενδύσεων το 2016 σε σχέση με το 2015

Αναφορικά με τις εκτιμήσεις για τη μεταβολή των επενδύσεων το 2017 σε σχέση με τον προηγούμενο χρόνο, οι επιχειρήσεις στην Έρευνα Νοεμβρίου 2016 ανέμεναν αύξηση της τάξης του 10,5%. Περισσότερο αισιόδοξες παρουσιάστηκαν οι επιχειρήσεις παραγωγής ενδιάμεσων προϊόντων, που εκτιμούσαν αύξηση στις επενδύσεις τους κατά 11,4%. Τον Απρίλιο 2017, η εκτίμηση για τη μεταβολή στις επενδύσεις το 2017 αναθεωρήθηκε προς τα πάνω, με την αναμενόμενη αύξηση να έχει διαμορφωθεί, κατά μέσο όρο, στο 12,4%. Οι ευνοϊκότερες εκτιμήσεις τον Απρίλιο 2017 προέρχονται από τις θετικότερες απαντήσεις που δόθηκαν από τις επιχειρήσεις παραγωγής καταναλωτικών αγαθών. Αντίθετα, οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων στους τομείς των ενδιάμεσων και επενδυτικών προϊόντων αναθεωρήθηκαν προς τα κάτω τον Απρίλιο 2017 (Διάγραμμα 9).

Διάγραμμα 9: Αναμενόμενη ποσοστιαία μεταβολή των επενδύσεων το 2017 σε σχέση με το 2016

Τα αποτελέσματα της πρόσφατης Έρευνας Επενδύσεων για το 2017 αποτυπώνουν τις ευνοϊκές συνθήκες που επικρατούν στην κυπριακή οικονομία και παρέχουν περαιτέρω ενδείξεις για συνέχιση της ισχυρής ανάπτυξης το 2017. Μετά τη μεγάλη συρρίκνωση στις επενδύσεις που σημειώθηκε κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης, οι επιχειρήσεις στη μεταποίηση φαίνεται να είναι τώρα σε θέση να αυξήσουν τις επενδύσεις τους συνεισφέροντας στην ανάπτυξη.

³ Στις επενδύσεις περιλαμβάνονται τόσο η αντικατάσταση του παλιού εξοπλισμού της επιχείρησης, όσο και η απόκτηση νέου εξοπλισμού, η αγορά ή κατασκευή νέων κτιρίων, η επέκταση παλιών κτιρίων και άλλα έργα υποδομής, όπως είναι τα έργα για έλεγχο της ρύπανσης, βελτίωση της ασφάλειας κλπ. Τα στοιχεία της Έρευνας Επενδύσεων δεν προσαρμόζονται για εποχιακές διακυμάνσεις.

Πίνακας 1: Διαφορά μεταξύ ποσοστού θετικών και ποσοστού αρνητικών απαντήσεων¹

Μήνας	2016								2017				
	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5
ΔΕΙΚΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΥΓΚΥΡΙΑΣ (ΚΟΕ)	108.5	106.9	108.6	113.7	110.6	112.3	112.6	115.6	116.1	114.2	114.8	116.1	118.4
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ													
Επιχειρηματικό Κλίμα - Δείκτης ²	16	10	14	27	20	21	20	28	30	26	26	31	36
Οικονομική κατάσταση επιχείρησης τους τελευταίους 3 μήνες ³	14	5	16	23	16	14	19	30	27	28	23	30	35
Ζήτηση τους τελευταίους 3 μήνες ³	15	8	16	20	20	16	21	15	27	26	25	33	37
Αναμενόμενη ζήτηση τους επόμενους 3 μήνες ³	20	16	11	38	22	33	21	40	36	25	31	31	36
Απασχόληση τους τελευταίους 3 μήνες	4	3	5	3	1	2	-2	-4	-6	-1	-1	6	2
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες	5	-1	2	-1	-1	1	-5	-4	11	4	3	5	4
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	-4	-5	2	1	-3	2	4	-1	0	7	3	0	3
ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ													
Επιχειρηματικό Κλίμα - Δείκτης ²	0	-6	-1	3	0	4	6	9	9	5	5	6	7
Πωλήσεις τους τελευταίους 3 μήνες ³	-8	-19	-16	-3	-8	-6	-6	-2	8	8	3	-3	1
Τρέχοντα αποθέματα ³	0	4	-4	6	2	-5	-4	-6	0	7	7	8	0
Αναμενόμενες πωλήσεις τους επόμενους 3 μήνες ³	6	5	8	19	10	12	22	21	19	14	19	29	18
Αναμενόμενες παραγγελίες σε προμηθευτές τους επόμενους 3 μήνες	-8	-7	-10	1	-6	-4	8	3	3	2	9	10	9
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες	-1	-1	-1	-1	1	-2	-1	0	0	0	-3	1	1
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	2	4	0	3	3	2	6	4	-3	3	1	5	7
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ													
Επιχειρηματικό Κλίμα - Δείκτης ²	-34	-28	-24	-32	-24	-26	-28	-27	-25	-23	-29	-24	-27
Οικοδομική δραστηριότητα τους τελευταίους 3 μήνες	0	6	2	3	12	-6	11	5	8	2	-4	4	10
Υπό εξέλιξη έργα (current overall order books) ³	-62	-56	-51	-62	-51	-59	-56	-54	-53	-53	-60	-58	-56
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες ³	-6	0	2	-2	2	6	1	-1	3	7	1	10	2
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	-2	-10	-5	0	0	-4	2	-2	-3	3	4	4	3
ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ													
Επιχειρηματικό Κλίμα - Δείκτης ²	4	1	0	8	-2	-2	3	0	0	4	10	7	3
Παραγωγή τους τελευταίους 3 μήνες	7	14	12	6	13	3	7	6	6	12	12	17	22
Τρέχουσες συνολικές παραγγελίες ³	-29	-29	-33	-25	-32	-40	-39	-39	-39	-32	-18	-27	-22
Τρέχουσες παραγγελίες για εξαγωγές	-3	-38	-31	5	-14	-30	-36	-44	-40	-20	-19	-30	-33
Τρέχοντα αποθέματα τελικών προϊόντων ³	-25	-23	-19	-26	-11	-18	-29	-16	-21	-16	-17	-18	-17
Αναμενόμενη παραγωγή τους επόμενους 3 μήνες ³	17	11	14	24	15	15	18	22	19	27	33	28	15
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες ⁴	1	1	1	-1	1	-1	-1	-2	-1	-1	0	8	6
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	4	-3	-2	5	0	2	-1	0	4	-4	1	3	1
ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ													
Δείκτης ²	-11	-7	-8	-7	-6	-3	-1	-1	-1	-3	-2	-3	1
Οικονομική κατάσταση νοικοκυριού τους τελευταίους 12 μήνες	-17	-16	-14	-13	-14	-11	-13	-15	-12	-8	-8	-9	-7
Αναμενόμενη οικονομική κατάσταση νοικοκυριού τους επόμενους 12 μήνες ³	-6	-1	-3	1	-2	2	7	5	5	2	2	2	6
Οικονομική κατάσταση στην Κύπρο τους τελευταίους 12 μήνες	-3	-1	-2	5	6	8	8	9	14	16	14	14	16
Αναμενόμενη οικονομική κατάσταση στην Κύπρο τους επόμενους 12 μήνες ³	5	12	9	14	15	18	19	20	20	18	16	18	16
Τιμές καταναλωτικών αγαθών τους τελευταίους 12 μήνες	-23	-19	-10	-7	-13	-17	-18	-17	-7	-10	-5	-13	-9
Αναμενόμενες τιμές καταναλωτικών αγαθών τους επόμενους 12 μήνες	-13	-7	-9	-17	-15	-14	-14	-16	-10	-5	-7	-9	-8
Αναμενόμενη ανεργία στην Κύπρο τους επόμενους 12 μήνες ^{3,4}	-7	-10	-3	-6	-5	-11	-9	-11	-14	-6	-11	-8	-16
Καταλληλότητα τρέχουσας χρονικής στιγμής για μεγάλες αγορές	-36	-32	-33	-28	-30	-24	-23	-23	-16	-20	-24	-24	-15
Δαπάνες για μεγάλες αγορές τους επόμενους 12 μήνες	-37	-36	-34	-38	-30	-24	-22	-26	-28	-29	-26	-26	-25
Καταλληλότητα τρέχουσας χρονικής στιγμής για αποταμίευση	-23	-17	-19	-19	-23	-18	-13	-21	-23	-21	-21	-13	-11
Πιθανότητα αποταμίευσης τους επόμενους 12 μήνες ³	-51	-48	-41	-49	-43	-43	-41	-40	-43	-39	-35	-41	-35
Δήλωση-περιγραφή για την τρέχουσα κατάσταση του νοικοκυριού	3	5	8	6	5	9	9	6	7	8	10	10	10

Σημειώσεις:

¹ Οι θετικές απαντήσεις αναφέρονται σε αύξηση/βελτίωση/καταλληλότητα/πάνω από το κανονικό/μεγάλη πιθανότητα και οι αρνητικές στα αντίθετα. Τα στοιχεία είναι διορθωμένα από εποχιακές διακυμάνσεις (seasonally adjusted).

² Η κατασκευή του δείκτη περιγράφεται στο http://ec.europa.eu/economy_finance/db_indicators/surveys/documents/userguide_en.pdf

³ Οι απαντήσεις στη συγκεκριμένη ερώτηση περιλαμβάνονται στην κατασκευή του δείκτη για την κάθε έρευνα.

⁴ Ακολουθώντας εισήγηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, οι απαντήσεις στη συγκεκριμένη ερώτηση δεν διορθώνονται για εποχιακές διακυμάνσεις (non-seasonally adjusted).

Το Κέντρο Οικονομικών Ερευνών (ΚΟΕ) του Πανεπιστημίου Κύπρου είναι ένας ανεξάρτητος, μη κερδοσκοπικός οργανισμός με στόχο την προαγωγή της επιστημονικής γνώσης στα οικονομικά, κυρίως σε θέματα που ενδιαφέρουν την Κύπρο.

Το δελτίο δημοσιεύει αποτελέσματα από τις Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας που διεξάγονται στην Κύπρο ως μέρος του ευρωπαϊκού προγράμματος *Joint Harmonised European Union Programme of Business and Consumer Surveys*. Το δελτίο εκφράζει απόψεις των συγγραφέων μόνο και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση του περιεχομένου.

Ακαδημαϊκός Υπεύθυνος: Ομότιμος Καθ. Πάνος Πασιαρδής

Συντονιστής Έρευνας: Νικολέττα Πασιουρτίδου

Ερευνητές: Χαράλαμπος Καραγιαννάκης

Χρίστος Παπαμιχαήλ

Αλέξανδρος Πολυκάρπου

Επιτρέπεται η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή ή η μετάδοση, από οποιοδήποτε οπτικοακουστικό μέσο, όλου ή μέρους του δελτίου, με αναφορά στο παρόν δελτίο.

Κέντρο Οικονομικών Ερευνών, Πανεπιστήμιο Κύπρου, Τ.Θ. 20537, 1678 Λευκωσία, ΚΥΠΡΟΣ

**Τηλέφωνο: 22893660, Τηλεομοιότυπο: 22895027, Ηλεκτρονική Διεύθυνση: erc@ucy.ac.cy,
Ιστοσελίδα: www.erc.ucy.ac.cy**